

'Ik was er klaar mee en ik was er klaar voor'

Elmer Kouwenberg had een niet-alledaags leven, dat werd getekend door verslaving. Hij kon zich ervan bevrijden en nu is hij kunstenaar.

Elmer Kouwenberg (56 jaar) vertelt hoe zijn verslaving begon: 'Mijn hele leven heb ik moeite gehad met de hardheid van de wereld. Op de middelbare school verstopte ik me het liefst, de kinderen waren zo gemeen. Toen ik in de tweede klas mijn beste vriend van de lagere school tegenkwam, was ik blij dat ik weer een vriend had. Maar zijn leven was door verwaarlozing ontworcht en hij woonde in kraakpanden, waar hij in aanraking was gekomen met heroïne. Ik ging mee in het gebruik en dat voelde als een uitweg uit een voor mij te harde wereld. En zoals dat gaat: de verslaving werd steeds heftiger, totdat alles moest wijken voor mijn drugsgebruik.'

Dubbelleven

Rond zijn twintigste kreeg Elmer de mogelijkheid om naar Los Angeles te gaan. 'Ik wilde weg uit mijn miserabele leven en bouwde mijn middelengebruik

af met methadon. In LA had ik een leuk leven, ik was clean en werkte als chauffeur voor een bloemengroothandel. Maar het ging mis toen ik bevriend raakte met een jongen die heroïne- en crackgebruiker bleek te zijn. Al gauw pakte ik het ook weer op en vanaf dat moment leidde ik een dubbelleven, met mijn drugsprobleem als schaduwkant in het vrolijke LA-leven.' En toen belandde hij in een auto-ongeluk. 'Een ouwe Amerikaanse bak schoof opeens met lage snelheid voor ons de snelweg op en degene die reed raakte de macht over het stuur kwijt. In het ziekenhuis werd een hoge dwarslaesie vastgesteld. De hoop was dat er functies zouden terugkeren, maar dat gebeurde niet, op mijn linker biceps na. Verder bleef ik geheel verlamd.'

Verslaafdengedrag

Terug in Nederland begon het verslavingsverhaal opnieuw. 'Er waren wel tijden dat ik niet gebruikte, maar ook dan was mijn gedrag verslaafdengedrag: impulsief, obsessief en dwangmatig. In het revalidatiecentrum had ik geleerd hoe ik een computer kon bedienen en dat zag ik als dé kans om te laten zien dat ik ondanks mijn handicap net zo goed kon presteren als ieder ander.

In die tijd was het internet in opkomst en ik dacht werkelijk dat ik een index- en zoekprogramma kon maken voor het wereldwijde web. Kansloos, maar omdat ik al doende wel kennis opbouwde kreeg ik ook opdrachten. Die verknapte ik dan doordat ik zo verdomd eigenwijs was.' Een omslagpunt kwam toen Elmer merkte dat mensen de tekeningen die hij maakte in Photoshop leuk vonden. 'Ik dacht: dat is het, ik word kunstenaar.'

Echt leven

Maar het grote omslagpunt kwam toen Elmers jeugdvriend, zelf inmiddels al lang clean, hem aanraade om eens te gaan kijken bij Narcotics Anonymous. 'Zij werken met een stappenprogramma waarbij elke stap je dichterbij je hart brengt. In de eerste tijd viel ik regelmatig terug en het kostte veel strijd om door de muur te breken die ik om me heen had gebouwd. Wie was nou eigenlijk Elmer? Ik was het compleet kwijt. Totdat ik er helemaal klaar mee was, maar er ook klaar vóór was. Ik was klaar om echt gaan leven. Inmiddels ben ik vier jaar clean en heb ik een mooi leven. Elke dag lees ik een soort scheurkalender van NA en elke woensdag ga ik naar een meeting. Dankzij NA heb ik mezelf teruggevonden.'

Gemakzuchtig

Elmer maakte de overstap van puur digitaal naar wat wordt genoemd mixed media. 'Het digitale is nog steeds het uitgangspunt, maar daar voeg ik van alles aan toe: steentjes, glas, kristal, wat ik maar mooi vind. Het geeft ook een gelaagdheid aan het werk.' Dit werk heet Why AI. 'Het is rijk versierd en samen met de felle kleuren en de epoxy glanslaag om het af te werken, is het eigenlijk één groot sieraad. Het werk is bedoeld als aanklacht tegen het gebruik van AI in de kunst, waarbij je heel gemakzuchtig iets kunt maken. Dat vind ik armoedig.'

Een ander leven

Elmers leven nu is niet te vergelijken met zijn vroegere leven. 'Ik woon in een prettige buurt in Amsterdam en heb een PGB, zodat ik mijn eigen zorgverleners kan uitkiezen. Mijn team bestaat voornamelijk uit studenten uit de kunstwereld. Elke dag beeldbel ik met een vrouw die ik in de Filipijnen heb ontmoet. Ik vervul een vaderrol voor haar zesjarige dochter en ik ben zeer dankbaar dat ik dat mag doen. Verder neemt kunst een belangrijke plaats in en spendeer ik daarvoor veel tijd achter mijn computer. Voor mixed media is handwerk nodig, wat ik zelf niet kan doen. Dus geef ik aanwijzingen aan anderen, die het voor me maken. Ik had dat natuurlijk veel liever zelf gedaan, maar zo is het ook goed. Het gaat alleen wel een stuk langzamer dan ik zou willen. De aard van het beestje hè.' Elmers werk wordt verkocht via www.singularart.com/nl/artiest/elmer-kouwenberg-52976 (mixed media kunst) en www.werkaandemuur.nl/nl/beeldmaker/Elmer-Kouwenberg/52802 (digitale kunst).

Locked In

Het startpunt voor Elmer was digitale kunst. 'Kunst maken is voor mij een manier om me te uiten. Vaak begin ik met lijnwerk en ontstaat al werkende een concept, meestal gebaseerd op een thema uit mijn eigen leven. Dit werk heet Locked In, wat slaat op mijn verlamming. Jeuk hebben aan je oor, maar er niet bij kunnen. Al dat soort dingen heb je maar te accepteren als je een dwarslaesie hebt.'